

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

Kaugküttevõrgud, probleemid ja võimalused

Mare Karotamm

Konkurentsiameti kaugküttesakond

Tallinn, 13.veebruar 2013

Mida võimaldab kaugküte?

- Elektri ja soojuse koostootmise potentsiaali ärakasutamist:
 - kondensatsioon tüüpi elektrijaama kasutegur ei ületa 40%, sest 60% energiast läheb kaduma (välisõhku, vette);
 - tootes katlamajas ainult soojust võib saavutada kasuteguriks maagaasil 90-95%, turba ja puidu kasutamisel 85-90%;
 - elektri ja soojuse koostootmises võib saavutada kasuteguriks ligi 85%, võrreldes kondensatsioon tüüpi elektrijaamaga on kasutegur ligi kaks korda kõrgem.
- Selliste kütuste kasutamist, mida ei saa või ei ole lubatud põletada hoone lokaalses katlamajas: nt turvas, prügi, kivisüsi, põlevkivi;
 - maagaasil töötava katlamajaga kaugküttesüsteem ei ole efektiivne lahendus (kaugküttevõrgu kao tõttu), küll aga võiks gaasi kasutada lokaalses katlamajas.

Kas kaugküte on monopol?

- Elektrivõrk ja veevarustus on **loomulik monopol**, sest tarbijal puudub alternatiiv.
- Kaugküttel on olemas **alternatiiv lokaalse kütte** näol, milleks on:
 - soojuspump
 - gaasiküte
 - elektriküte, jm.
- Samas on tiheasustusega piirkonnas kaugküttest väga keeruline loobuda.

Kaugküttepiirkond

- Tulenevalt kaugkütteseadusest on kohaliku omavalitsuse (KOV) volikogul õigus määrata kaugküttepiirkond oma haldusterritooriumi piires.
- Kaugküttepiirkond sätestab teenusele monopoolse seisundi – tarbija on kohustatud kasutama kaugkütet:
 - välja arvatud juhul kui tarbijatel on lisaks kaugküttevõrgust saadavale soojusele võimalik osta ka kütusevabadest ja taastuvatest allikatest muundatud soojusenergiat selle tootjatelt (nt maasoojuspump, õhk-vesi soojuspump, pelletikatlad).
- Samas on tähtis, et kui KOV on määranud kaugküttepiirkonna, siis peab KOV määrama ka kaugküttepiirkonna piirid, võrguga liitumise ning võrgust eraldumise tingimused ja korra, kaugkütte üldised kvaliteedinõuded ning **soojusettevõtja arenduskohustuse**.

Kaugküttevõrgud (1)

- Majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 51 alusel on sätestatud miinimumnõuded soojustrasside kadude osas alljärgnevalt:
 - 2013. aastal mitte üle 19%;
 - 2014. aastal mitte üle 18%;
 - 2015. aastal mitte üle 17%;
 - 2016. aastal mitte üle 16%;
 - alates 2017.aastast mitte üle 15%.

- Eestis on efektiivsemates kaugküttevõrkudes trassikadu alla 10%, samas on kaugküttevõrke, kus kadu on üle 25% (eelkõige väikesed võrgupiirkonnad).

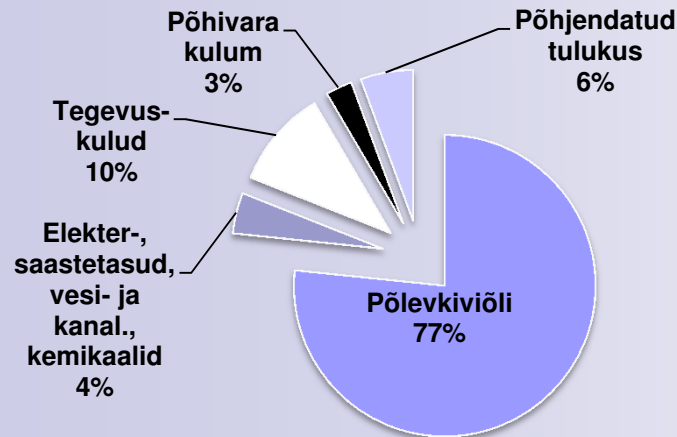
Kaugküttevõrgud (2)

	Võrgu- piirkondi	Müügi- maht (MWh)	Trassi- pikkus (m)	Keskmine tarbimis- tihedus (MWh/m)	Suurim tarbimis- tihedus (MWh/m)	Väikseim tarbimis- tihedus (MWh/m)
Müügimaht 1 000-5 000 MWh/a	72	147 592	112 736	1,3	7,7	0,2
Müügimaht 5 000-10 000 MWh/a	14	100 307	52 213	1,9	5,8	1,3
Müügimaht 10 000-100 000 MWh/a	31	931 918	363 250	2,6	4,0	1,8
Müügimaht üle 100 000 MWh/a	6	3 027 192	917 730	3,3	6,4	1,8
KOKKU	123	4 207 009	1 445 929	2,9	x	x

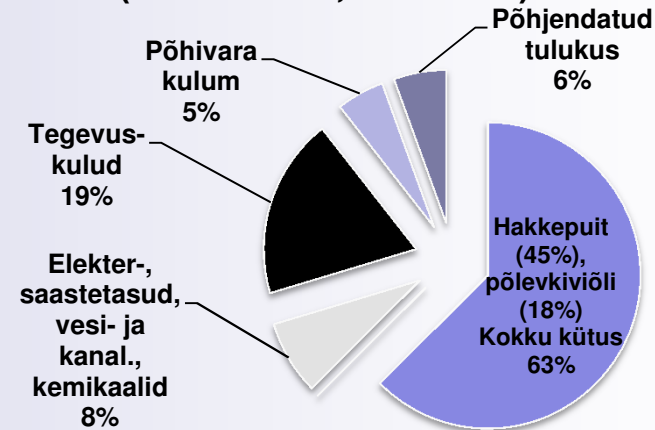
Näide: põlevkiviõli ja hakkepuidu baasil toodetud soojuse piirhinna kujunemine (käibemaksuta)

Soojuse piirhind 85,28 €/MWh
(sh kütus 65,66 €/MWh)

Trassikadu 20%; kasutegur 85%

Soojuse piirhind 52,84 €/MWh
(sh kütus 33,29 €/MWh)

Trassikadu 15,6%; kasutegur õlil 85% ja hakkel 80%

Elutähtsate teenuste toimepidevus

- **Probleem:** soojusettevõtja teatab kütteperioodi keskel, et majanduslikult ei ole võimalik jätkata tarbijate varustamist soojusega!
 - Tegemist tõsise probleemiga, sest tekkida võib olukord, kus tarbijatele ei ole tagatud elutähtsa teenuse osutamine hädaolukorra seaduse (HOS) mõttes ning vajalik on HOS-s sätestatud riiklike institutsioonide kiire sekkumine.
- HOS § 34 lg 9 punkti 1 kohaselt korraldab KOV oma haldusterritooriumil elutähtsate teenuste toimepidevust, **sh kaugküttesüsteemi ja -võrgu toimimist.**
- Samasuguseid KOV-i kohustusi kinnitab ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõige 1, mis sätestab, et omavalitsusüksuse ülesandeks on muuhulgas **korraldada antud vallas või linnas elamu- ja kommunaalmajandust:**
 - on oluline, et nimetatud säte ei piirdu vaid kaugkütte korraldusega, vaid KOV võib otsustada, **et parim viis elamute soojusvarustuse tagamiseks on näiteks lokaalne küte (st mitte kaugküte).**

Konkurents vs vaba turg

- Konkurentsitingimustes puudub vajadus hindu reguleerida.
- Hindu on vaja reguleerida olukorras kui soojusettevõtja on monopoolses seisundis ja tarbijal puudub alternatiiv:
 - kaugküttepiirkonna puhul on hinnaregulatsioon vajalik.
- Regulatsioon tagab tarbijate kaitse ning välistab ülikasumite teenimise turgu valitsevate ettevõtjate poolt.

Alternatiivsed võimalused

- Võiks kaaluda vaba konkurentsi rakendamist seal, kus ettevõtja ei ole turgu valitsevas seisundis.
- Ei ole otstarbekas teostada hinnaregulatsiooni soojusettevõtjale (võrgupiirkonnale), kes kütab paari maja – tarbijal peaks olema vaba valik.
- Sätestada täpsed kriteeriumid, millal on omavalitsusel õigus määrata kaugküttepiirkond millega kaasneb hinnaregulatsioon.

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

TÄNAN TÄHELEPANU EEST!

www.konkurentsiamet.ee